

onze volgende 10 jaar.

Reeds 25 jaar geleden ontstond de libellenwerkgroep Gomphus. Dat het in die Belgische groep recent tot een scheiding tussen Walen en Vlamingen gekomen is heeft alles te maken met cultuurverschillen; ook de taal was een probleem.

Weg dus met het tweetalige Belgische tijdschrift. Maar ik merk dat jullie nu een Brachytron in het Engels uitbrengen...

Misschien vinden wij, Vlamingen en Hollanders, elkaar makkelijker tijdens het komende decennium, ondanks ook onze cultuur diversiteit. Mensen van goede wil aan weerszijden van de grens kunnen het verschil maken.

Libellenartikelen in Natura

Er is er alvast één van jullie die al meer dan 10 jaar gezapig een brug bouwt tussen noord en zuid: Bedankt Marcel! Anders had ik dit stukje allicht nooit geschreven.

Marc Tailly – Vlaanderen – 31 maart 2007 (Op de Libellenstudiedag voorgedragen door Anny Anselin, Libellenvereniging Vlaanderen)

In verband met een samenwerkingsverband tussen de NVL en de KNNV, wordt dit jaar in het blad Natura, een serie van zes korte artikelen over juffers en libellen gepubliceerd. Er zijn reeds 3 artikelen gepubliceerd:

Natura 2007 nr 1:

Evert Ruiter: De fascinerende levenswijze van libellenlarven. Hierin wordt onder andere gesproken over het determineren van Larvenhuidjes en Libellen als milieuidicatoren.

Natura 2007 nr 2:

Robert Ketelaar: De kunst van op het juiste moment vliegen, Fenologie van libellen.

Natura 2007 nr 3:

Libellen Bigday's

Douwe Schut en Roelof Jan Koops: Een slag apart, voortplantingsgedrag van libellen

In één van de volgende nummers komen ondermeer de Hoogveenglanslibel, libellentrek en het bizarre leven van de winterjuffers aan bod. Kees de Heer (redactie Natura) heeft inmiddels zijn complimenten gegeven over het hoge niveau van de artikelen.

Roelof Jan Koops

De KNNV organiseert met ondersteuning van de NVL de libellen Big Day's. De bedoeling van deze dagen,

Soort van de maand JUNI

die op 16 en 17 juni zijn georganiseerd, is om meer aandacht te krijgen voor libellen.

Lokale KNNV afdelingen organiseren libellen excursies, waarbij leden van de NVL een ondersteunende rol hebben. Op www.knnv.nl/libellen (gemaakt door Laurens Sparius) kunt u kijken op welke locaties excursies georganiseerd worden.

Foto: Mannetje Weidebeekjuffer (R.J.Koops)

In juni 2007 is er speciale aandacht voor de Weidebeekjuffer (zie voorkant). Tijdens het project

Libellen aan een touwtje...

'Soort van de maand' worden twaalf soorten in de schijnwerpers gezet. De soorten vertegenwoordigen de verschillende PGO's die zich inzetten voor de soort. Voor de Weidebeekjuffer is dat Stichting EIS-Nederland, die medebeheerder is van het Landelijk bestand van Libellenwaarnemingen.

De Vereniging voor Onderzoek Flora en Fauna (VOFF) probeert op deze manier het doorgeven van waarnemingen verder te stimuleren. Op www.telmee.nl kan je je waarnemingen (ook anders dan de 12 voorgeselecteerde soorten) doorgeven.

De redactie werd door Wim Kuijper gewezen op een korte bijdrage van Dhr. Binkhuijsen in het Onderwijsblad van 19 mei jongstleden. Het betrof een column over gebeurtenissen die je altijd bij

zullen blijven. De redactie wilde u dit verhaal niet onthouden.....

Libellen

Nu ruim 48 jaar geleden, in februari 1959, werd ik als jonge onderwijzer uitgezonden naar het toenmalige Nederlands Nieuw-Guinea. Ik kreeg de vierde klas van de Openbare Lagere School-B in Hollandia, de hoofdplaats. In mijn klas zaten voornamelijk Papoea-kinderen, zo ongeveer de liefste en leergierigste leerlingen uit mijn loopbaan. Ordeproblemen kende ik niet. Voor deze kinderen was ik de wijze man uit Nederland aan wiens gezag ze zich zonder meer onderwierpen. Vol geestdrift stortte ik me op mijn didactische en pedagogische taak. Elke dag weer tussen 8 en 1 uur. Ik genoot.

De weg naar school liep over een braakliggend terrein. Na een warme schooldag naar huis lopend zag ik een paar van mijn leerlingen in het veld rondscharrelen. Behoedzaam slopen ze rond en schenen af en toe iets met een snelle beweging uit het hoge gras op te pakken. Nieuwsgierig naderbij komend zag ik dat ze libellen vingen. Prachtige, grote, sierlijke insecten. Die kwamen er veel voor en ik kon met genoegen zo'n beestje van dichtbij bewonderen want ze waren niet schuw. Mijn leerlingen hadden andere bedoelingen. Tot mijn afschuw ontdekte ik dat ze hun vangst van kop, vleugels en achterlijf ontdeden en het overblijvende borststuk als kralen aan een touwtje regenen. Verontwaardigd over zo'n zinloze wreedheid

Zadellibel op de Kampina

sprak ik ze toe. Ik zal er zeker ook met opgeheven wijsvinger gestaan hebben. Zwijgend hoorden ze me aan, de grote zwarte ogen vol onbegrip. Gedwee dropen ze af. Geen woord of gebaar van protest. Tevreden liep de jonge pedagoog naar huis.

Toen ik de volgende dag bij collega's dit voorval ter sprake bracht, vertelden ze mij lachend dat de kinderen bezig waren hun lunch bij elkaar te vangen. Gefrituurde libel kan gegeten worden. Normen en waarden – je kunt ermee blunderen.

R. Binkhuijsen, Waddinxveen

Op vrijdag 18 mei 2007 hebben wij een tijdens een libelleninventarisatie één mannetje Zadellibel (ANAXEPHI) aangetroffen op de Kampina (Midden-Brabant). Bureau Natuurbalans/Limes Divergens doet hier in opdracht van Natuurmonumenten onderzoek naar de libellenfauna op de vennen.

Naast grote aantallen Viervlekken (LIBEQUAD) en Noordse witsnuitlibellen (LEUCRUBI) viel ons oog op één enkele Aeshnide. Deze libel viel op door het duidelijk zichtbare blauwe "zadel" op de basis van het achterlijf. Een dergelijk opvallende blauwe basis van het achterlijf is aanwezig bij slechts twee (zeldzame) soorten: de Zuidelijke keizerlibel (ANAXPART) en de Zadellibel (ANAXEPHI).

We hebben het patrouillerende mannetje geruime tijd

met de verrekijker kunnen volgen en de in de bekende veldgidsen vernoemde kenmerken gecontroleerd:

- Het borststuk grauw geelbruin, zeker niet groen.
- Het blauwe zadel alleen op het tweede

Foto: D. Schut. Het terrein waar de zadellibel is aangetroffen

segment; Segment 3 was geheel donkerbruin.

- Geen blauw of groen op de ogen; De ogen waren (licht) bruin.
- De algemene indruk van de rest van het achterlijf was grauw geel met donker bruin.

Gezien deze kenmerken is onze conclusie dat het een man Zadellibel betrof. Het dier vloog in een open plek op de grens tussen (naald)bos en heide (zie foto 1). Na ongeveer 10 minuten was het dier uit het zicht verdwenen.

Uit enig zoekwerk naar eerdere waarnemingen blijkt dat dit, indien aanvaard door de CWNO waarschijnlijk de 5^e waarneming van een Zadellibel in Nederland is (NVL 2002; WNV, 2006). Men vermoedt dat de Zadellibel vanuit Afrika naar noordelijkere streken trekt. Een zwerver van deze soort kan in principe overal in Nederland aangetroffen worden. De waarneming zegt derhalve niets over de ecologische kwaliteiten van een gebied. Een geval van: op de juiste tijd op de juiste plek.

K.-D. Dijkstra gepromoveerd

Literatuur:

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002, De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna, deel 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Waarnemingsverslag (WNV) 2006 Dagvlinders, nachtvlinders en libellen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie

Douwe Schut & Inkie Goijer